

EXCURSIÓ Á VILASSAR.

25 Febrer 1877.

Reunits á mitj camí de Vilassar de Mar á Vilassar de Dalt, los Srs. President Fiter, Gibert, Garcia, Arabia, Mari, y Canibell Secretari 2.ⁿ, se comensá la sessió á un quart de dotze del matí.

.....
Suspesa la sessió, arribaren los excursionistas á Vilassar de Dalt, y emprengueren lo camí envers lo castell que damunt del poble y dalt d' un puig s' alsa, avuy encara arrogant per sa fesomia com en altres temps ergullós per son poder.

Molt d' interés té aquest castell tant pera l' antiquari com pera l' artista y l' historiador, mes per sa bona conservació y richs detalls que per sos recorts.

Un enmarletat cercat que en un dels ánguls té un robust torreó, dona entrada al pati que rodeja 'l castell, que mostra dos soberchs torreons quadrats rematant també ab bella corona de marlets.

Damunt la porta que dona entrada al interior del castell, s' ostenta l' escut dels que un dia 'n foren senyors, surmontat

VILASSAR.—Lo Castell.

Dibuix de D. J. Morell, de un croquis de D. Eudalt Canibell.

del famós capell del Rey en Jaume lo Conquistador; á la esquerra entre 'l cercat y 'l castell, hi há la capelleta qual retaule barroch, plé de pinturas d' un marcat mal gust, res té de notable. En la cara que mira á la població y damunt del indicat escut, hi ha quatre finestras góticas d' un estil exquisit, originalíssimas y potser únicas, que donan una poesia al castell, difícil de descriure.

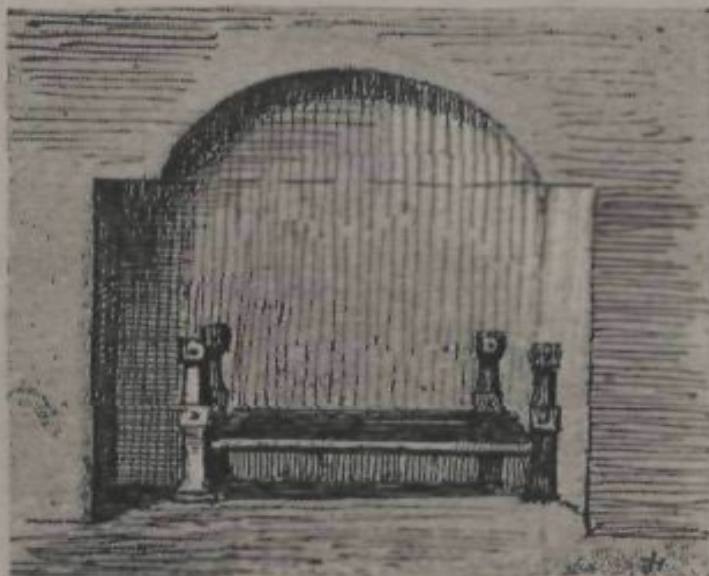

VILASSAR.—ESCALFADOR EN LO CASTELL.

Dibuix de D. J. Morell, de un croquis de D. Eudalt Canibell.

Al mitj s' alsa imponent y severa, separada del rest del edifici, la feréstega torre del homenatge, ab quatre únicas finestras guardadas per una reixa, que ab mut pero signifi-

catiu y eloqüent llenguatge nos diuhen que aquell era lo lloch que en lo palau de son senyor tenian los vassalls ¡trista condició! Se veuhen també alguns salons avuy nus de tot embelliment que si bé no son grandiosos presentan ayre de comoditat y en un d' ells s' hi veu encara un escalfador, ara emblanquinat, desapareixent dessota la cals los escuts que l' ornavan; y en una cambra no llunyana se conserva un llit que formaria part del patrimoni del senyor.

VILASSAR.—CAMBRA Y LLIT EN LO CASTELL.

Dibuix de D. J. Morell, de un croquis de D. Eudalt Canibell.

Al bell costat d' aquesta cambra, hi ha una sala de regulars dimensions ab pintat sostre, entre quals detalls figuren dos escuts. Reb la llum per duas bellas finestras. En una de las estancias superiors s' hi troban duas curenyas, que segons sembla no pertanyen mes enllà del segle xvii. També en los baixos, hi ha tres parells d' asts colossals qual sola contemplació inspiraria al poeta menys gastrònom, no un sonet sino un poema, puix que fins pot coureshi un

bou sencer. Després de lo ja mentat, lo que resta tot es petit, mesquí, vejentse ben á las claras que lo feudalisme tot ho sacrificava á la defensa, inclusa sa propia comoditat.

Pujarem dalt de la torre del homenatge, per la estreta escala de caragol, que conduheix per un costat als calabossos, y arriba fins al coronament, lo qual es també enmarletat. Extenent la vista envers las blavas y dilatadas onas argentadas per lo brillant sol de nostra terra, se veuhen, banyantse á la vorera y estrellantse á sos peus la blanca escuma, una infinitat de pobles que forman esta bella part de Catalunya nomenada la Costa. Al dret del castell, besant las onas, s' ovira Vilassar de Mar, que ab la blancor de sas casas produheix un bell conjunt.

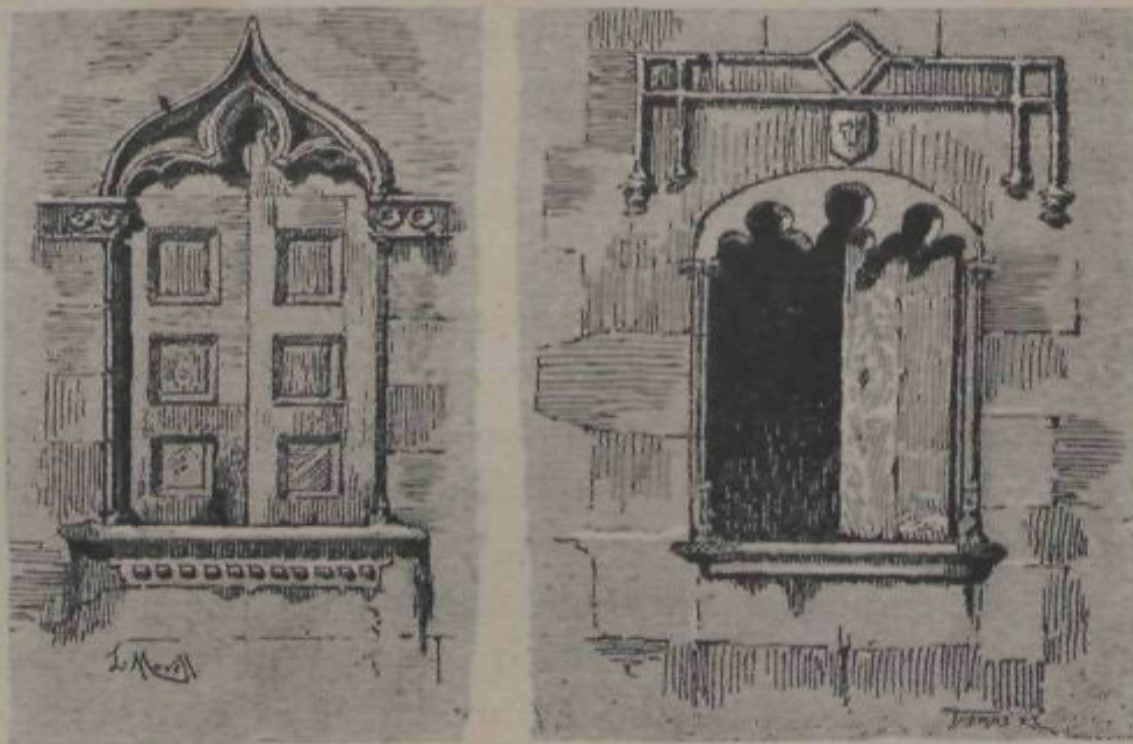
Envers Mataró, allá al fons, corona feréstega y punxaguda montanya lo castell de Burriach. Las montanyas vehinas ne son realment rica catifa teixida per mans de fadæs; fins la remor dels arbres ajuda á aquest bell espectacle de la naturalesa, convertint eix lloch en ver paradís.

La campaneta del segle xiv que ocupa un dels marlets d' esta torre ¡quantas voltas haurá posat en moviment sos encontorns ab lo bélich toch de sometent!

Després d' haver contemplat á pler l' interior del castell, nos dirigirem á la esglesia d' arquitectura gòtich-románica que no té de notable més que l' altar major, gòtich també que no pogueren ben apreciar los excursionistas per quant, ab motiu d' una funció religiosa, estava cobert.

Sortirem de Vilassar de Dalt per esser ja tart, continuantse la sessió en lo lloch meteix ahont fou suspesa lo matí. Ober-ta á un quart de sis de la tarde, lo Sr. President digué que devia esser breu per falta de temps; exposá que molt poch era lo que podia dir respecte al visitat castell, puix que 'ls

anals de nostras gestas ni tant sols lo mentan, com així també ho diu Balaguer en sa *Guia-cicerone*, y deu tenirse en compte que éll visita la població abans d' esser cremats los arxius municipal y parroquial ab motiu de una bullanga originada per las quintas ; y l' inspirat cantor de nostras glorias, En Piferrer, sols diu d' eix castell: «Media legua

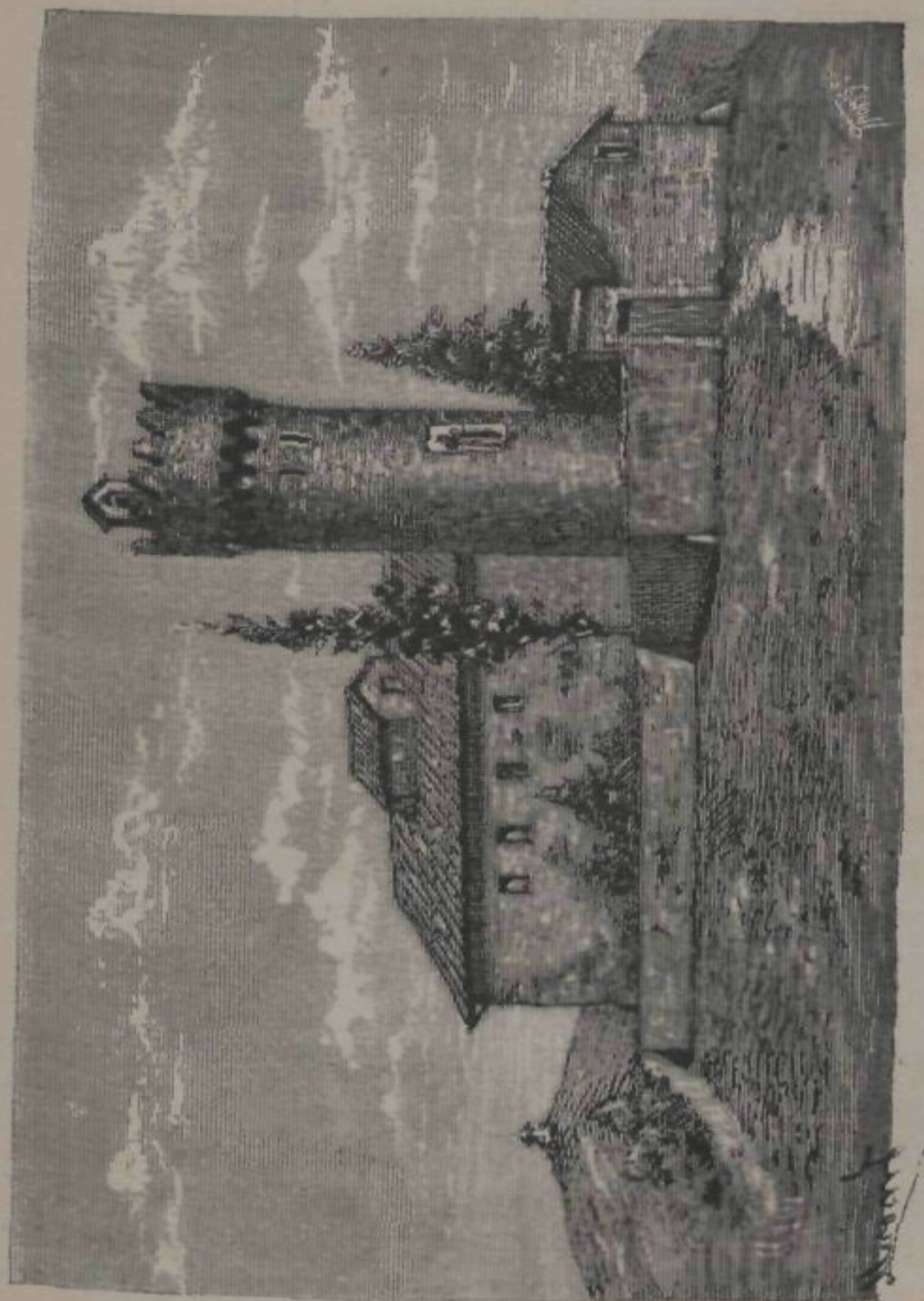
VILASSAR DE MAR.—FINESTRAS DE DUAS CASAS PARTICULARS.

Dibuix de D. J. Morell, de un croquis de D. Eudalt Canibell.

»hacia el interior y al pié del torrente de Vilasar, cuyas
»aguas se deslizan con manso ruido entre árboles frondosos,
»está sentado en la cumbre de una colina un castillo feudal,
»tan delicado en alguno de sus detalles, como severo en el
»conjunto.» (*Recuerdos y bellezas*, t. II, *Cataluña*, pág. 232.)

Est castell sembla no esser de més enllà del segle XIV, tenint algunas modificacions del XV.

Lo Sr. President demanà compte dels treballs fets en

VILASSAR.—CASA MAYANS.

Dibuix de D. J. Morell, de un croquis de D. Felicià Martí.

la excursió, que fóren: Per dit Sr. una vista del castell en la cara que mira envers lo poble y alguns detalls del meteix; per lo Sr. Marí, la casa Mayans y una vista de la esglesia de Vilassar de Dalt, desde la plassa; y per l' infrascrit secretari, alguns detalls de Vilassar de Mar y una vista del castell. Part de la inscripció de la campaneta fou també calcada.

.

S' alsá la sessió á tres quarts de sis de la tarde.

(Extracte del acta firmada per lo Srs. President y Secretari 2.ª de la Associació.)

Ab greu pena vaig separarme de vostés lo dia de la última expedició efectuada al castell de Vilassar. Solet anava riera avall cap á Vilassar pensant no més que ab vostés, companys de quatre dias, y als que porto un afecte com amichs de la infantesa. Pensava : mentres tú no farás mes que malgastar lo temps en frívolas conversas, ells, plens d' entusiasme y sens recordarse d' altre cosa que del noble fi que 'ls guía, estarán treballant ab dalé y neguitosos de que 'l temps vole tant depressa. Aquest pensament constant me tenia capficat y detingué 'ls meus passos mes de quatre voltas ; mes com era forsós que anés á Mataró aquell dia, tornava á caminar, girantme sempre que podia ovirar allá baix, lluny, més lluny sempre, pero encara visible, lo castell encantat objecte de nostra expedició. Al fi desaparegué, y la blava ralla del mar, que ja próxima veyá, me feu apressar y m' arrancá d' aquell estat encisador que 'ls alemanys, en lo temps qu' encara tenian somniadors, anomenavan *Schmacht*, es á dir, estat de véureho tot y no

palpar res. La ferrada via del modern carril feu desaparèixer las darreras boyras de mos pensaments, y al endursem lo tren, ja era un altre: l' home práctic y resolut del nostre segle, á punt de contarho tot com grans de blat y á punt sempre ab lo sach badat pera arreplegarne tants com pugui. Vaig arribar á terme, y per mes que de moment altres objectes distraguessen la meva atenció, lo meu cap no barrinava sino 'l modo de provarlos quant presents los havia tingut sempre, y aixó feu que preguntant preguntant pogués arreplegar aquestas duas oracions. Aquí van :

A Deu m' encomano,
A la Verge María,
A tots los Sants y Santas,
Que Deu 'ns vulgui guardar,
Y lliurar de mals punts
Y malas desgracias,
De fals testimoni,
Del poder del dimoni,
De viure ni morir
En pecat mortal. Amen.

A aquesta nit som arriba da,
Jo no sé si 'm moriré:
Nostre Senyor tinch per pare,
La Mare de Déu per mare,
Sant Joseph per companyó,
Bona nit que Deu nos dó.
Santa Elisabeth, mare sou de S. Joan,
La meva ánima vos encoman,
Los meus ulls se m' adorman,
Dorm y dormireu
Ab la companyia
De la humil Verge María
Digueu un Pare Nostre y una Ave
María.

La segona d' aquestas oracions m' agradá moltíssim y al menys per no deixarme descontent, crech que serán vostés de la meva opinió.

R. ARABIA.